

ohň - princíp, ktorý má úzky vzťah k princípu svetla; symbolom ohňa lev; v starom Ríme pozri *líška* (Biedermann); v *alchýmii* bol ohň tvorivou silou všetkého; pozri *Kukulkan* (Jordan); *Agáta* (*pomocníci v núdzi*); *kohút* (Biedermann); *prepelica* (Becker); *oriešok* (Frotscher); *imelo*; *karneval*; *štyri živly*; *plameň*, *požiar*

Baleka: v mytológiách aktívny mužský živel (obdobne ako *slnko*; pozri *mužský princíp*), najčistejší a najúčinnější zdroj svetla a tepla; nedá sa miešať, plameňa neubudne, ak jeho časť bude prenesená inde; taví a prečisťuje (vypálenie rany), očisťuje a zušľachťuje (napr. oceľ a prenesene človeka); ohňu pričítaná *magická* sila (osvetľuje a zaháňa tmu a súčasne aj *démonov*); smeruje vždy hore > zodpovedá mu geometrický obrazec lomenej čiary, *trojuholník na základne*, pravotočivá vzostupná *špirála* ap.; v Indii ohň považovaný za božskú podstatu; základný význam mal aj v *antike* (*Hestia*); v umení bol ohň spájaný so solárnou symbolikou (pozri *sol*, *slnko*, *slnčný symbol*), s ktorou však nespĺyal, ďalej so symbolikou svetla (pozri *symboly svetelné*), osvietenia ap.; výtvarné umenie zobrazuje aj ďalšie významy spojené s ohňom (maliarstvo *katakomb*, napr. motív *troch mládencom v peci ohnivej* vyjadrovalo pevnosť viery); *horiace srdce* alebo *horiaci šíp* prebodávajúci srdce sú *atribúty*: *Krista* a *Márie* a niektorých *svätcov*; s ohňovou symbolikou súvisí aj plameň sviec vianočného stromčeka; motív ohnivého jazyka často vyjadruje *zvestovanie* a podľa *Biblie* prehovoril Boh k *Mojžišovi* *horiacim krikom*; ohň má dvojznačnú povahu, je aj ničivým živlom; pozri *pochodeň/fakľa*, *pštros*, *diamant*; *oliva/olivovník*

Biedermann: zdanlivo živý element, ktorý pohlcuje, hreje a žiari, ale môže priniesť aj bolesť a smrť; z hľadiska symboliky je preto ambivalentný; býva posvätným symbolom domáceho kozuba (v starom Ríme strážili ohň v chráme panenskej kňazky *vestálky*); ohň symbolizuje *inšpiráciu* a *Ducha svätého*, ktorý na prvé Turíce osvietil *apoštolov* v podobe *ohnivých jazykov*; zapálenie nového ohňa bolo začiatkom roka sakrálnym aktom (staré Mexiko; pozri *predkolumbovské umenie Mexika...*); ohň je jediným živlom, ktorý môže človek sám stvoriť, preto vidí v ňom znamenie podobnosti s bohmi; v mytológiách ho opisujú ako pôvodné vlastníctvo bohov, ktoré si ľudia ulúpili (*Polynézia*; v *gréckej mytológii* pozri *Prométheus*); ohň sa chápe ako očistný plameň, ktorý ničí zlo a telesnú existenciu stríg a iných demonizovaných bytostí; podľa katolíckej vierouky odstraňuje ohň v očistci škvrnu *hriechu* (> pozri *autodafé*); v parizme (učenie Zarathuštru > pozri *zarathuštrizmus*) je ohň považovaný za posvätný; vo viacerých krajinách rituál behania po žeravých uhlíkoch naboso, bez poranenia nôh (zrejme očistný jarný rituál, v Tibete dodnes zachovaný); ohň zvyčajne považovaný za mužský element (pozri *mužský princíp*) v protiklade v vode (*ženskému princípu*); ohň je symbolom vitálnej energie, *srdca* (pozri *horiace srdce*), plodivej sily (pozri *symbol plodnosti*), *osvietenosti* a *slnka*; podľa starogréckeho mýtu chcela *Demeter* očistiť hrdinu *Demofóna* od pozemských nečistôt a darovať mu nesmrteľnosť tým, že ho zakaľovala nad ohňom v kozube; duševne chorých alebo kajúcnikov obchádzali fakľami; stále aktuálny nebezpečný aspekt ohňa v antických mestách malo zneškodniť *magicko-symbolické* vyliatie vody, len čo niekto vyriekol slovo *ignis* (ohň); vo všeobecnosti bohovia ohňa alebo nadprirodzené bytosti späté s týmto elementom boli považovaní za ľstivé bytosti, ktorým človek nikdy nemôže celkom dôverovať (napr. germánsky *Loki*); dodnes antikizujúce zvyky: fakľové sprievody, ohň v čase slnovratu (pozri *svätajánska noc*), zapáľovanie sviečok na ozdobu stola, sviece na *oltári* ako symbol duchovného svetla (pozri *svietnik*); pozri *kohút*

Heinz-Mohr: v súvislosti s heslom *pochodeň*: symbolika pochodne prináleží vždy k symbolike ohňa

Becker v súvislosti s heslom *sup*: v indiánskych kultúrach symbolické zviera, ktoré súvisí s očistnou a životodarnou silou *ohňa* a *slnka*

-v súvislosti s heslom *karneval*: karneval zakončovaný v *stredoveku* ohňom, ktorý spaľoval symbolické *peklo* a predstavoval zánik starého a vznik nového sveta; význam ohňa prenesený aj na *hranice*, mienené ako názorné poučenie o zničujúcej a súčasne očistnej sile tohto *živlu*

www v súvislosti s heslom *védizmus*: najstaršia zdokumentovaná náboženská sústava; náboženstvo Indie, Pakistanu, Nepálu, Bangladéša a Srí Lanky z konca 2.-zač. 1.tis.pr.Kr.; védské náboženstvo spojené s príchodom pastierskych Árvov a zničením harappskej kultúry; dôležitou súčasťou náboženstva bol obetný rituál formou ohňa (*agni*)

http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=11

Február (mesačný obraz zo stredovekého rukopisu)
Mnich Pantaleone: Január. Muž zohrievajúci sa pri ohni (mesačný obraz a zverokruhovú znamenie Kozoroh, dlážková mozaika Katedrály Santa Maria Annunziata v Otranto, Taliansko, 1163 - 1165)

M. Gerung: Pád Babylonu (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)
M. Gerung: Siedma pečať (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Siedma čaša hnevu (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Sedem čiaš hnevu (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Desaťrohá šelma (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Piata a šiesta pečať (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Kniha (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

M. Gerung: Videnie neba (Ottheinrich-Bibel, 1530-1532)

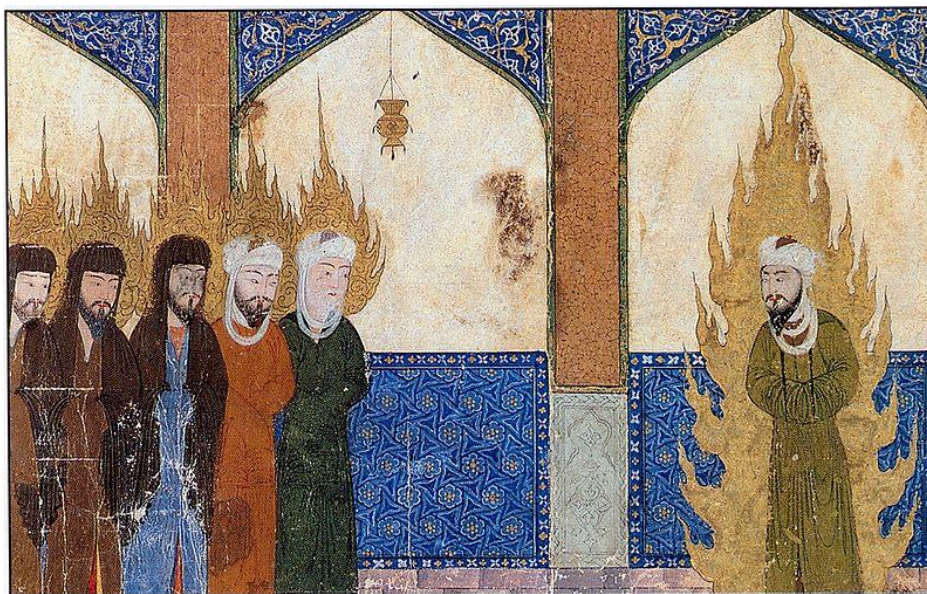
H. Memling: V pekle nie je vykúpenie (1485)

J. Sadeler I : Oheň (z cyklu Štyri živly, 16.st.)

Slovenský maliar z 18.storočia: Mária na nebesiach medzi anjelmi (1700-1800)

Mohamed učí Abraháma, Mojžiša a Ježiša modliť sa (perzský rukopis)

Hayagriva v svätožiare z plameňov a dymu (tibetská thanga)

A. P. Weisz-Kubínčan: Pri vatre (1925-1945)

A. Holzer: Oheň (z cyklu Noe, sieťotlač, 1975)

oheň bengálsky - bengálsky oheň

oheň Eliášov - Eliášov oheň

oheň grécky - grécky oheň

oheň pekelný - pozri peklo (Nový biblický slovník)

oheň studený - *studený oheň*

oheň sv. Antona - tiež známy historicky známy ako Ignis Sacer a svätý oheň; ako príčina choroby prichádza do úvahy aj otrava námeľom; choroba, ktorú liečil sv. *Anton z Komy* prikladaním slaniny; preto sa *sviňa* stala jeho *atribútom*; pozri *sviňa* (Biedermann)

-*námeľ*, viac ako ktorákoľvek iná droga, má fascinujúcu históriu, počas ktorej jeho úloha a význam boli obrátené: kedysi obávaný ako jed, v priebehu času sa stal bohatou zásobárňou cenných liečivých prostriedkov; námeľ sa prvýkrát objavil na javisku histórie v ranom stredoveku, ako príčina ohnisk hromadných otráv, ktoré postihli tisíce ľudí naraz; niekedy boli jej následkom halucinácie a trvalé šialenstvo; spojenie choroby s námeľom bolo po dlhú dobu neznáme; malo dve charakteristické formy, gangrenózu (ergotizmus gangraenosus) a kŕčovitá (ergotizmus convulsivus); ľudové po menovanie ergotizmu gangraenosus je „mal des Ardents“, „Ignis Sacer“, „Heiliges Feuer“ alebo „oheň svätého Antona oheň“ a odkazuje na gangrenóvu formu choroby; *patrónom* obetí ergotizmu bol sv. *Anton*, a to predovšetkým Rád svätého Antona, ktorý sa staral o týchto pacientov; až do nedávnej doby epidemické ohniská otravy boli zaznamenané vo väčšine európskych krajín, vrátane niektorých oblastí Ruska; s pokrokom v oblasti poľnohospodárstva v 17.st. sa značne znížil ergotizmus spôsobený chlebom kontaminovaným námeľom; posledná veľká epidémia bola v niektorých oblastiach južného Ruska v rokoch 1926- 1927, v časoch hladomoru; halucinácie a šialenstvo, spôsobené ergotizmom malo svoju výtvarnú podobu diabolských vízií v námete *Pokušenia sv. Antona*

https://en.wikipedia.org/wiki/St._Anthony%27s_fire

<http://www.herbmuseum.ca/content/st-anthonys-fire>

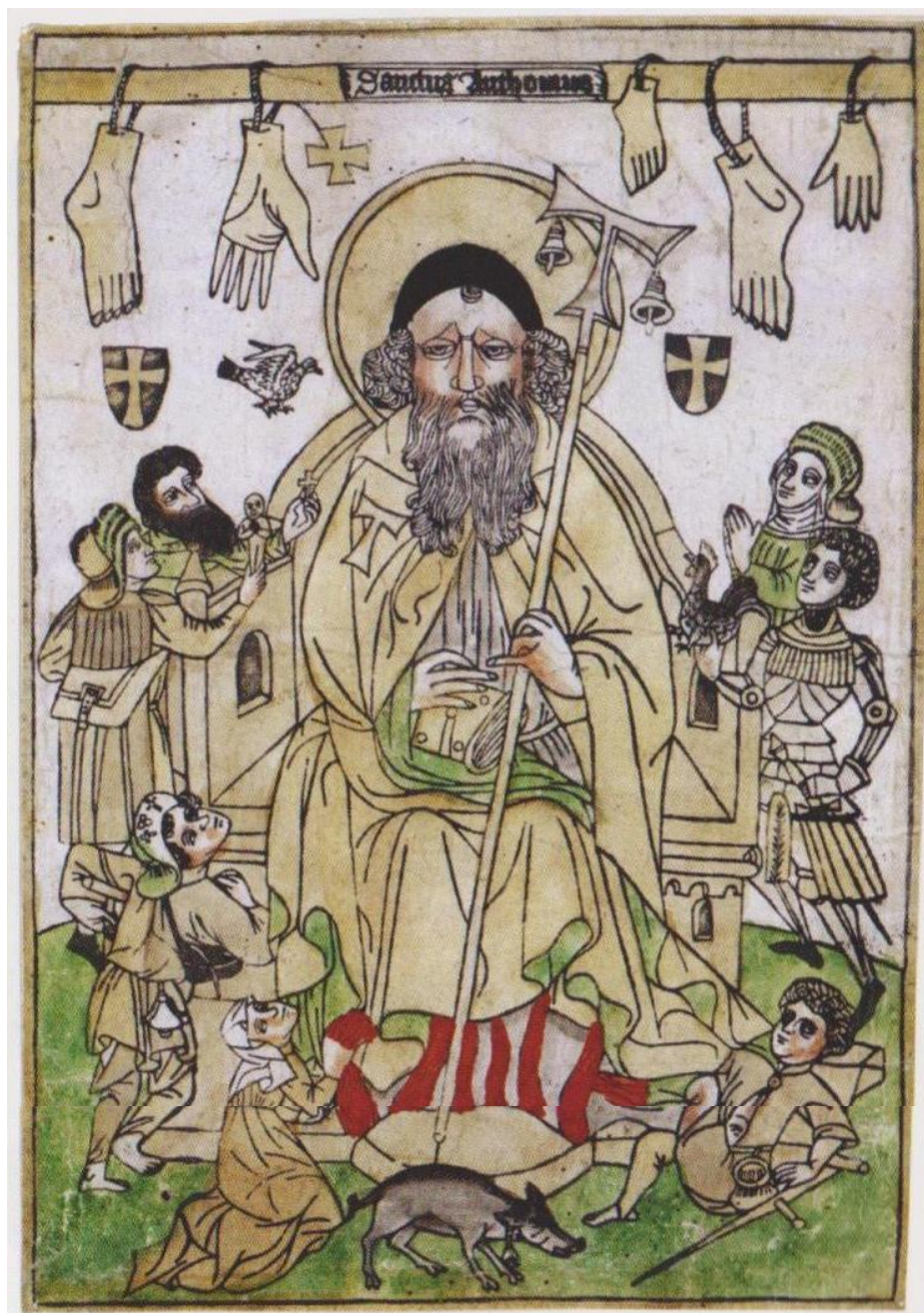
<http://mentalfloss.com/uk/health/33899/the-fungus-that-makes-your-toes-drop-off>

<https://andreacefalo.com/tag/st-anthonys-fire/>

<https://softmorningcity.wordpress.com/2011/03/15/the-dancing-plague-and-a-raw-deal-for-the-pied-piper/>

Majster Girard: Pokušenie sv. Antona (olejová tempera na paneli, 15.st.)

Sv. Anton patrón chorých na svätý oheň (votívny dar, farebný drevoryt)

H. Wechtling: Sv. Anton s chorým na svätý oheň (drevoryt, 1517)

oheň sv. Heleny - oheň sv. Elmusa

oheň svätého Elmusa/oheň sv. Elma/oheň sv. Heleny - elektrický úkaz, slabé svetielkovanie na hrotoch predmetov, napr. na vrchole stožiara; moreplavci tento úkaz považovali za znak ochrany svätého Erazma/Elma, jedného zo štrnástich pomocníkov v núdzi

oheň sv. Heleny - oheň svätého Elmusa

oheň svätójánsky - pohanský zvyk preskakovania ohňa počas *svätójánskej noci* (noc na 24.júla), ktorý sa stal súčasťou *folklóru*

ohnivé jazero - motív zo *Zjavenia Jána* 19,20 (*Vítazstvo kráľa kráľov nad šelmou a Antikristom*), 20,10 (*Drak odviazaný z reťaze*), 20,14-15 (*Koniec sveta*), 21,8 (*Nové nebo a nová zem*); miesto večných múk pripravené Bohom pre diabla a jeho anjelov a všetkých tých, ktorí sa neobjavujú v *knihe života*, t.j. tých, čo neprijali spásu svojej duše prostredníctvom *Ježiša Krista*; pozri *apokalyptické motívy*

http://en.wikipedia.org/wiki/Lake_of_fire

http://es.wikipedia.org/wiki/Lago_de_fuego

Šelma a falošný prorok hodení do ohnivého jazera (tapiséria, Apokalypsa z Angers, 1377-1382)

Drak hodený do ohnivého jazera (drevoryt, Lutherova biblia, 1545)

ohnivý býk - tzv. *sicílsky býk*

ohnivý had - zobrazenie, ktoré v *kresťanstve* značilo Boží trest; železný *had* dvihnutý na stĺp alebo tyč potom značil prekonanie neblahých prírodných síl zosobnených hadom; pozri *atribúty a symboly*

-v súvislosti s heslom *Velinas*: litovský boh Velinas pomáha chudobným a dobrým ľuďom tak, že kradne iným, podvádza švandlerov, prináša nadprirodzené dary, dokončuje ťažkú prácu a v okamihu vyrieši potvorské ťažkosti; miestami sa objavuje ako ohnivý had či hadí kráľ; ten, kto získa jeho korunu, sa stane *jasnozrivým* a vševedúcim, zbadá skryté *poklady* a porozumie reči zvierat; litovský *Aitvaras*, Velinasův *démonický* príbuzný, sa objavuje v podobe lietajúceho ohnivého hada, čiernej *vранy*, čiernej *mačky* alebo *zrno* zvracajúceho *kohúta* na dvore

ohnivé hady (slovanská mytológia) - ukr. Перелесники/Perelesniki alebo Летавиці/Letavici, Змеев-летавцев/Zmejev-Letajev; v slovanskej mytológii démoni, ktorí padajú z neba ako hviezdy; boli identifikovaní ako duše potratených a nenarodených detí; mali podobu zdanlivých čiernych vtákov a veterných vírov; v predkresťanských časoch boli považovaní za negatívnych démonov, aj keď neškodili ľuďom alebo chránili domy (najmä v Pomoransku); po prijatí kresťanstva boli považovaní za diablov usilujúcich sa o trvalý sexuálny kontakt s ľuďmi; postupom času slová ohnivý drak alebo dračica začali byť používané pre promiskuitných ľudí; v slovanskej mytológii často ide o *incubov*, ktorí sú súpojením chodiacej mŕtvoly a čerta; berú na seba podobu zosnulého alebo neprítomného partnera a milenca ženy a vstupujú so ženou do intímneho vzťahu; zjavujú sa z mrakov, letí vzduchom a rozptyľujú sa na iskry na streche a prenikajú do domu komínom; keď vniknú dnu, ich krídla miznú; nemajú chrbticu (rus.), sú telesne postihnutí, nie sú schopní správne vyslovovať sväté mená: namiesto Jesus Christ hovoria Suschrist, namiesto Bogorodica hovoria Chudorodica; ich dary, na ktoré lákajú svoje obete, majú krátke trvanie a pri východe slnka sa menia na kamene, kopu hnoja, alebo, ak ide o peniaze, na črepiny; v bulharských a ukrajinských mýtoch svoje obete lákajú tak, že rozptyľujú po cestách krásne veci: korálky, prstene, vreckovky; ak ich obeť prijme bez požehnania, stanú sa nečistými predmetmi; cudzinci ohnivého hada nevidia ani nepočujú, iba sa dozvedia, ako podviedol dievča alebo ženu; hlavnou snahou ohnivého hada je jeho sexuálny vzťah so ženou; zo spojenia s démonom môže žena otehotnieť, pričom tehotenstvo trvá nezvyčajne dlho, až tri roky a často skončí bez výsledku: žena má v bruchu piesok, čo podporuje predstavu o bezpohlavnosti démona; ak sa dieťa predsa len narodí, je čierne, s kopytami miesto nôh, s očami bez viečok (rus.); jeho telo je chladné a ako rôsol (ukr.); nežije dlho a skoro zomiera; vo východnej slovanskej tradícii hlavnou príčinou obťažovania ohnivými hadmi je porušenie zákazu príliš dlhého smútku za mŕtvym alebo neprítomným manželom či partnerom; duch tiež získava prístup k dievčaťu, ktoré stratilo nevinnosť (rus.); podľa východne ukrajinských legiend démon pred ňu rozhadzuje na cesty krásne veci, náhrdelníky, prstene, vreckovky, kríž so zaoblenými koncami; ak ich bez požehnania prijme, zmenia sa na nečisté predmety; osoby navštívené ohnivým hadom schudli, zošaleli a spáchali samovraždu; ochranou pred ohnivými hadmi je, ak žena nespí sama, ale s dieťaťom, alebo s niekým príbuzným (rus.); liekom sú aj odvary z valeriány, stoniek bodliaka, čítanie žalmov, kladenie krížov do komína, okien, dverí, vyslovovanie slova *Amen*; pozri *slovanská mytológia*

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D0%B3%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D0%B7%D0%BC%D0%B5%D0%B9

Anonymný autor: Panna na ohnivom hadovi (lubok, 19.st.)

ohnivý chromoxid - chromoxid ohnivý

ohnivý jazyk - prejav Ducha Svätého: ktorý na Turíce ohnivé jazyky osvietili prvý raz apoštolov (pozri oheň); porovnaj horiaci krík

ohnivý meč - meč ohnivý

ohnivý opál - opál ohnivý

ohnivý voz/horiaci voz - ohnivý voz Jahveho, známy z opisov v dielach starozákonných prorokov (1Kráľov 19,4-8); prorok Eliáš na ňom vstúpil na nebesá (pozri nanebovstúpenie); pozri typológia, plášť, Eliáš navštívený anjelom; porovnaj slnečný voz gréckeho boha Helia

ohňostroj -

J. Amman: Ohňostroje v Norimbergu (rytina, 1570)

Ohňová zem - pozri *kolibrík*; *Južná Amerika*

ohováranie - pozri *klebetnosť*, *Zuzana Rímska*

Ohováranie Apellesa - pozri *Apelles*

ohrozimská skupina - archeologická skupina *eneolitu* na Morave (2.tretina 3.tis.pr.Kr.), predstavujúca záver vývoja *kanelovanej keramiky*; názov podľa *mohylového pohrebiska so žiarovými hrobmi* v obci Ohrozim na južnej Morave

ochechule - *Gesta Romanorum*: staročeský výraz pre *Sirénu*; tieto *monštrá* so ženskou hlavou a vtáčimi krídlami a pazúry podobne ako ich grécke náprotivky *Sirény* žili na jednom ostrove a ľúbežne rôznym spôsobom spievali a hrali: jedna ľudským hlasom, druhá na píšťalu a tretia na strmeň; potápali všetky lode, keď ich posádku uspali; vtedy ich vodca *Ulixes* (lat. meno *Odysea*) prikázal, aby ho priviazali ku sťažňu a uši mu voskom zaliali; tak bez úhony preplával okolo ostrova a *Sirény* vo vlnách utopil; príbeh sa nachádza v zbierke noviel známej ako *Gesta Romanorum*

ochodza - 1.krytá, zatvorená alebo otvorená *chodba* okolo budovy, *sály*, *nádvoria*; pozri *stĺporadie*; *architektúra*
2.v *opevnení* chodba chránená proti nepriateľovi na vnútornej strane *kolišťa*
3.chrámová *ochodza*, ktorá vznikla predĺžením postranných *lodí* okolo *chóru*; na jednej strane vymedzená *arkádami* chóru, na druhej múrom, členeným často *kaplnkami*; pozri *chrám kresťanský*, *trifórium*, *ambit*, *podlubňa*, *galéria*, *kolonáda*, *empora*, *pavlač*; *cimburie*, *peristylos*; *deambulatorium*/ *chórová ochodza*, *dorsale*; *strotera*

ochodza chórová - chórová ochodza

ochrana, ochraňovať - pozri *pomoc*; *nedotknuteľnosť*; *apotropajný*; *apoitropaion*; *klincový fetiš*, *štrnást pomocníkov v núdzi*

ochrana pamiatok - v *pamiatkovej starostlivosti* činnosť ochraňujúca a uchováajúca pamiatky bez zásahov do ich hmotnej podstaty a vzhľadu; má právnu, administratívnu, správnu, kultúrnu- výchovnú, sankčnú, trestnú a inú povahu; pozri *obnova pamiatok*, *preventívna ochranná metóda*

ochranca - pozri *patrón*

M. Rudavská: Ochranca (1990)

ochranná hlava - reliéf ľudskej alebo zvieracej hlavy na odvrátenie zlých duchov; umiestňovaný na domoch, v románskych kostoloch, na *krstiteľniciach*, *chórových laviciach*; forma *apotropajnej plastiky*; pozri *mágia*; *karikatúra*, *maska*, *maskarón*

ochranná láska - láska ochranná

ochranný - *apotropajný*; pozri *apotropaion*, *xoanon*, *amulet*

ochranný plášť - v súvislosti s heslom *Madona s ochranným plášťom*: západoeurópsky typ *Márie* ochrankyne; sediaci alebo stojaci, často s dieťaťom, s roztiahnutým plášťom zakrývajúcim viaceré postavy; typ odráža dobovú právnu zvyklosť, ktorá v stredoveku umožňovala vysoko postaveným šľachtickým poskytnúť právo azylu; gestom ochrany bolo ukrytie prosebníka cípom *plášťa* alebo závojom

H. Memling: Sv. Uršula a jej spoločníčky (1489)

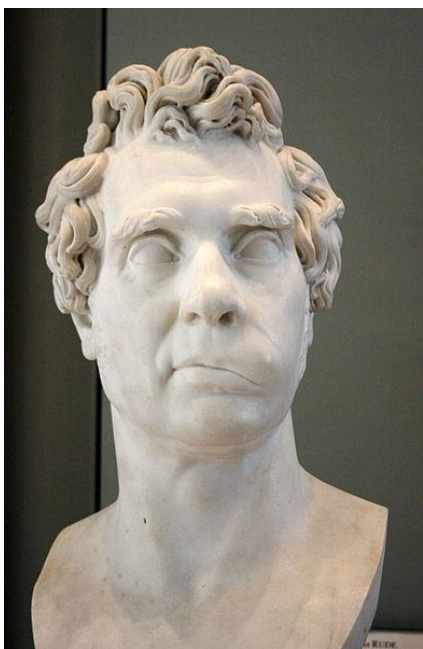

F. Moczik: Sv. Alžbeta Uhorská (1900)

ochrnutie, ochrnutý - pozri *Uzdravenie ochrnutého*; *choroba*

A. Dürer: Sv. Peter a sv. Ján liečia ochrnutého (Medirytinové pašie, č.16, 1513)

F. Rude: Busta maliara Davida (19.st.)

ochrón - názov, ktorý používal grécky filozof Empedokles pre *farbu žltú*; mala charakter približne žltého okru; prisudzoval jej plavosť, svetlosť a vybledlosť; pozri *farebná teória*

Oiagros - v *gréckej mytológii* riečny boh alebo kráľ v *Trákii*, podľa jednej z verzií otec *Orfea* (s múzou *Kalliopé*) a *Marsya* (s *Kybelé*)

Oidipus - gréc. – „ten s opuchnutými nohami“; v *gréckej mytológii* syn tébskeho kráľa *Laia*, prenasledovaného kľatbou elidského kráľa *Pelopsa*: meno "ten s opuchnutými nohami" odráža veštbu, ako dôsledok

prekliatia Laia Pelopsom; veštba predpovedala, že Oidipos zabije svojho otca a ožení sa so svojou matkou *Iókastou*; preto bol zmrzačený na nohách (zviazali mu nohy remeňmi a poranili ho na chodidlách), aby neušiel dravej zveri, a pohodený; našiel ho pastier, ktorý ho odniesol svojmu pánovi, korintskému kráľovi *Polybovi*, ktorý ho vychoval ako svojho následníka a dal mu meno Oidipus; keď Oidipus pochyboval o svojom pôvode, vybral sa do *Delf* za veštkyňou *Pýthiou*, ktorá mu predpovedala budúcnosť, že zavraždí vlastného otca a ožení sa s vlastnou matkou; v pochybnostiach, či jeho rodičmi nie sú predsa len *Merope* a *Polybos*, nevrátil sa do Korintu a odišiel do *Téb*; na ceste stretol v rokline pod *Parnasom* voz, na ktorom sedel bielovlasý stavec; ten pre rýchlu jazdu Oidipa uderil bičom; Oidipus mu úder vrátil tak silno, že ho zabil; neskôr sa dozvedel, že to bol jeho otec *Laios*; za to, že oslobodil Téby od *Sfingy*, ktorá hubila ľudí naokolo, keď neuhádli jej hádanku, hádanky, Oidipus získal trón, ktorého sa dobrovoľne vzdal *Laiov* švagra *Kreóna*, a ruku *Laiovej* manželky, v skutočnosti aj svojej matky *Iókasté*, s ktorou mal štyri deti (*Antigonu*, *Isménu*, *Eteokla* a *Polyneika*); potom, čo krajinu postihol mor, ktorý zoslal *Apollón*, Oidipus pátral po príčine; vyslal do *Téb* *Kreonta*, dozvedel sa pravdu (treba potrestať vraha *Laia*); veštec *Teireias* po váhaní prezradil príčinu aj meno vraha; *Iókasté* spáchala samovraždu, Oidipus sa oslepil ihlicou z matkinho rúcha (pozri *slepota*) a jeho synovia ho vyhnali zo zeme; sprevádzala ho iba dcéra *Antigóna*; nakoniec sa nad ním bohovia zľutovali a Oidipus zomrel na pahorku *Kolónu Hippiu* pri *Aténach*; predtým však preklial svojich synov *Eteokla* a *Polyneika* a zavŕšila sa tým *Pelopsova* kliatba: vzájomne sa pozabíjali a vojna skončila zničením *Téb*; len čo Oidipus vyslovil svoju kliatbu, ozval sa úder hromu na znamenie najvyššieho strážcu osudu, olympského *Dia*: Oidipus mohol zostúpiť do ríše tieňov (pozri *podsvetie*); Oidipus sa rozlúčil s *Antigónou* aj *Isménou*, zavolať k sebe *Thesea* a požiadal ho, aby chránil jeho dcéry; za odmenu mu prezradil miesto svojho hrobu, ktorý mal chrániť *Atény* lepšie ako hradby; mýtus spracovaný *Homérom* v *Illias* a *Odyssei*; Sofoklom (429-425 pr.Kr.), Euripidom (480-406 pr.Kr.), Senecom a ďalší; z antiky zachovaných štyridsať *vázových malieb* (tri najstaršie zo 6.st.pr.Kr.; Izraelské múzeum v Jeruzaleme, v Múzeum umení v Bostone, Historické múzeum vo Frankfurtu); (novovek: Ingres, G. Moreau, Hynais, A.Waschmann a ďalší.)

<http://marcel-mercier.com/oedipe.htm>

Oidipus a Sfinga (červeno figurová keramika)

Oidipus a Sfinga (rukopis Add. Ms. 15268, r. 1286)

F.-X. Fabre: Oidipus a Sfinga (18.-19.st.)

G. Moreau: Oidipus
Autor neuvedený: Oidipus a Sfinga

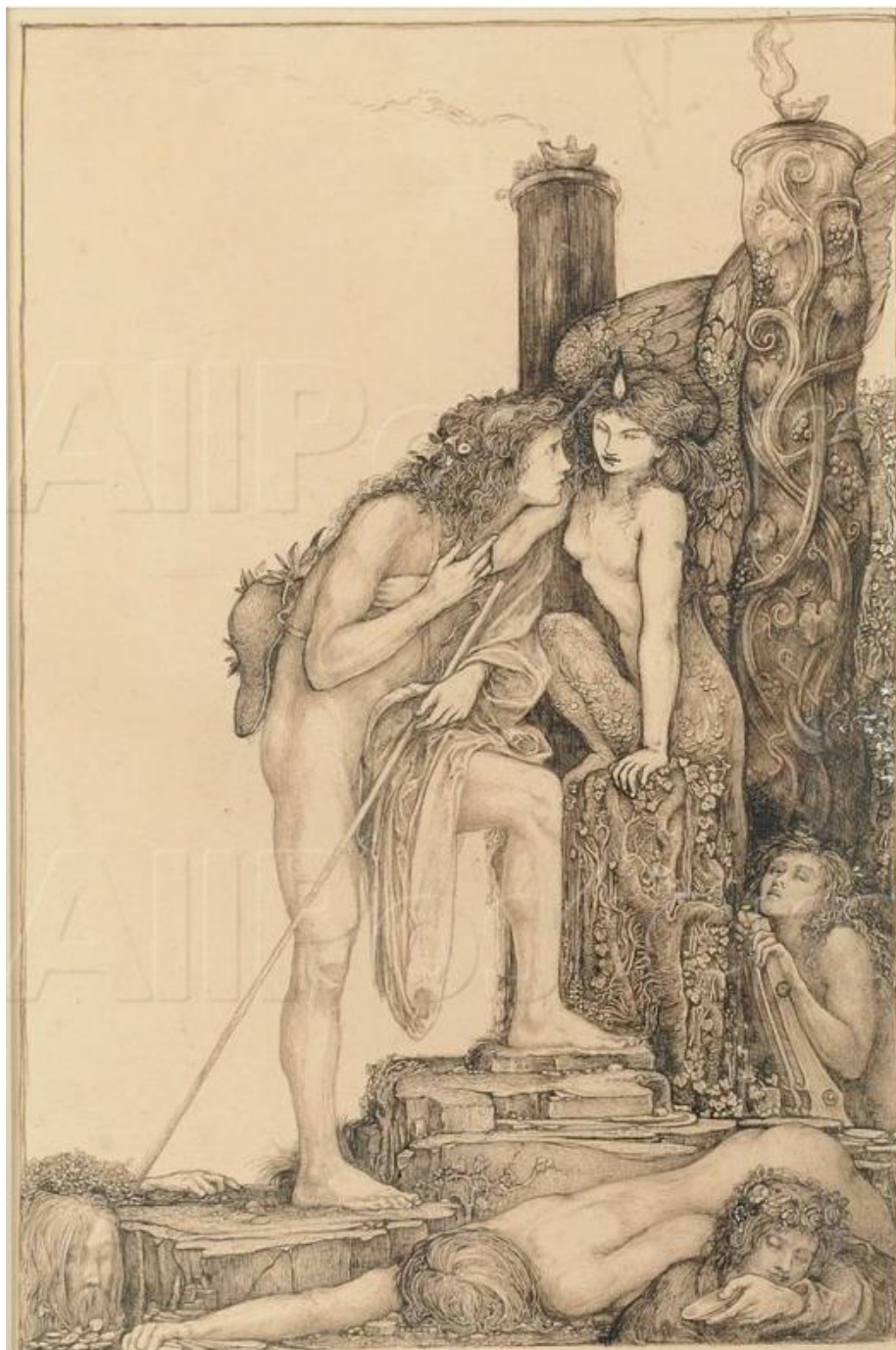
Ch. F. Jalabert: Oidipus vyhánaný z Téb
F.J. Harriet: Oidipus na Kolone

Brodowski: Oidipus a Antigona
F. Zalabó: Oidipus a Antigona

J. A. D. Ingres: Oidipus a Sfinga

Ch. Ricketts: Oidipus a Sfinga (1891)

Oidipov syndróm - Oidipov komplex alebo oidipovský komplex je významový útvar tvorený súhrnom zážitkov a citov vzťahujúcich sa na milostné postoje voči rodičom; ide o túžbu chlapca po telesnej matkinej láske a nenávisť voči konkurentovi otcovi s úmyslom sa ho zbaviť, resp. túžbu dievčaťa po telesnej láske otcovej a nenávisť voči matke s práním ju odstrániť (to druhé sa nazýva aj Elektrin komplex); názov pochádza z báje o kráľovi Oidipovi, ktorý sa skutočne oženil so svojou matkou a zavraždil otca (bez toho, že by vedel, že to sú jeho rodičia); podľa Freuda, ktorý učenie o Oidipovom komplexe vypracoval, prežíva tento komplex každý človek, a to vo veku medzi 3 a 5 rokmi

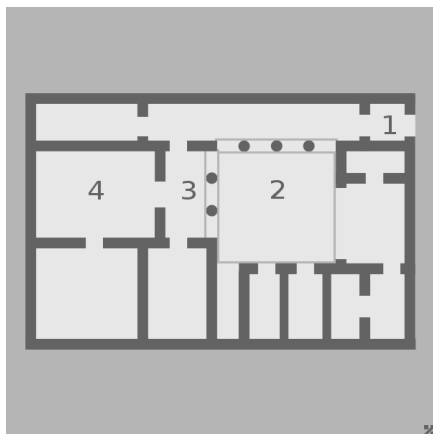

Autor neznámy: Oidipov syndróm

oikos - pozri *prostasový dom*

<http://de.wikipedia.org/wiki/Prostashaus>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Oikos>

1.vstup 2.dvor 3.prostas 4.oikos

Oileus - v gréckej mytológii lokridský kráľ, otec hrdinov *Aiasa malého* a *Medóna*; pre vysoký vek sa nezúčastnil *Trójskej vojny*, ale vyslal do nej svojich dvoch synov; v mladých rokoch sa preslávil odvahou, zúčastnil sa výpravy *Argonautov* do *Kolchidy* a pri ostrove *Aretiade* ho poranilo jedno z pier *stymfalských vtákov*; lekár *Asklépios* ho vyliečil

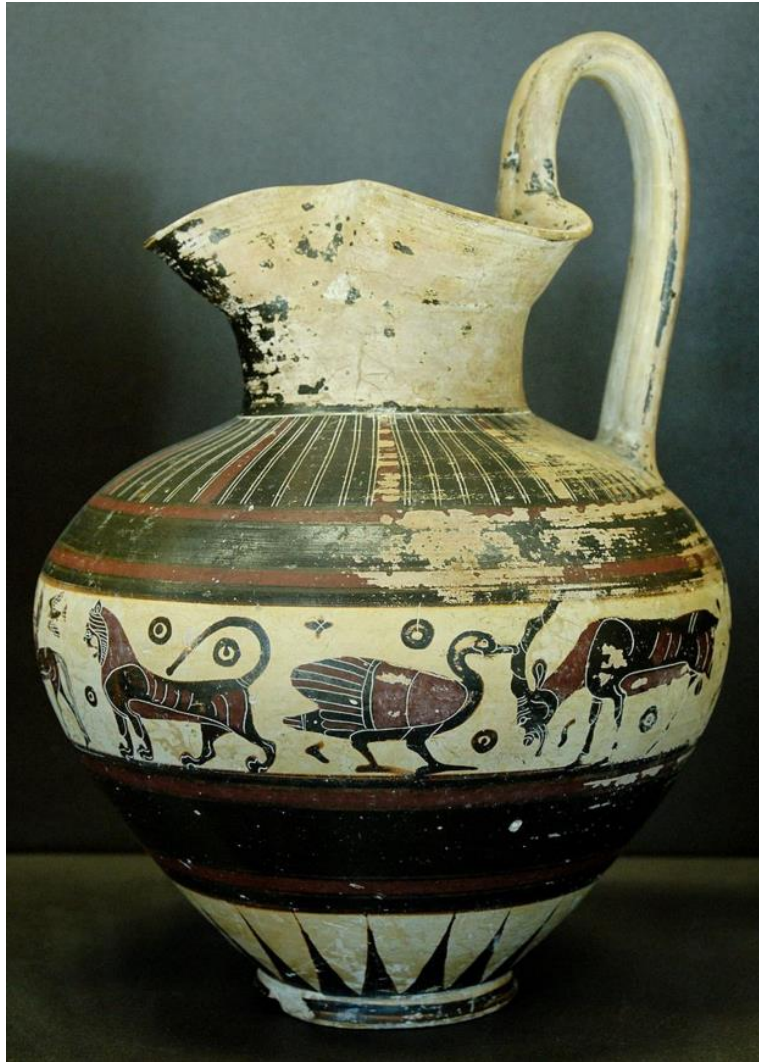
Oinomaos/Oenamaus/Oenomaus - otec *Hippodamie*

http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Pelops&prev=/search%3Fq%3DPelops%26hl%3Dsk%26tbo%3Dd%26rlz%3D1C1TEUA_enSK466SK466&sa=X&ei=g8UTUZamErTN4QS6o4CADw&ved=0CDsQ7gEwAQ

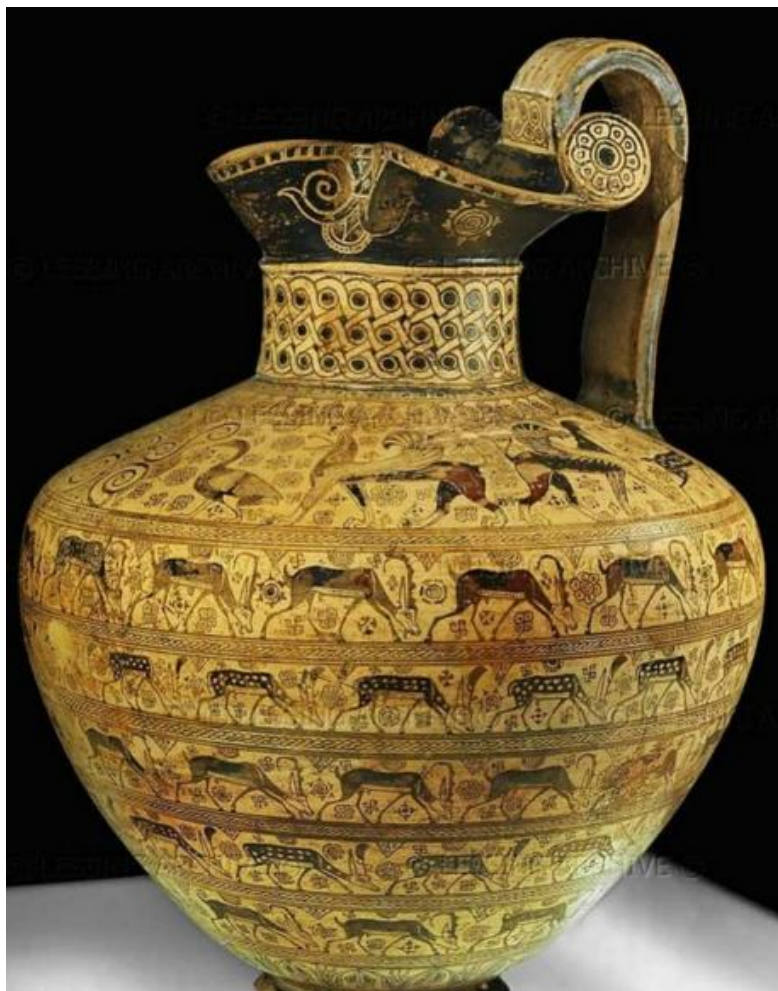
Oineus - v gréckej mytológii kalydónsky kráľ; pri ďakovných obetiach zabudol na bohyňu *Artemis* a tá poslala na krajinu *kalydónskeho diviaka*; s manželkou *Althaiou* mal syna *Meleagra* (organizátora lovu na *kalydónskeho diviaka*) a *Tydea* (jedného z vodcov výpravy *Siedmich proti Thébam*) a dcéru *Deianeiru* (druhú manželku *Hérakla*); zobrazenie Oinea zachované na dvoch vázových maľbách z konca 5.st.pr.Kr. (Národné múzeum v Syrakúzach, *British museum* (v Londýne))

<http://it.wikipedia.org/wiki/Oineo>

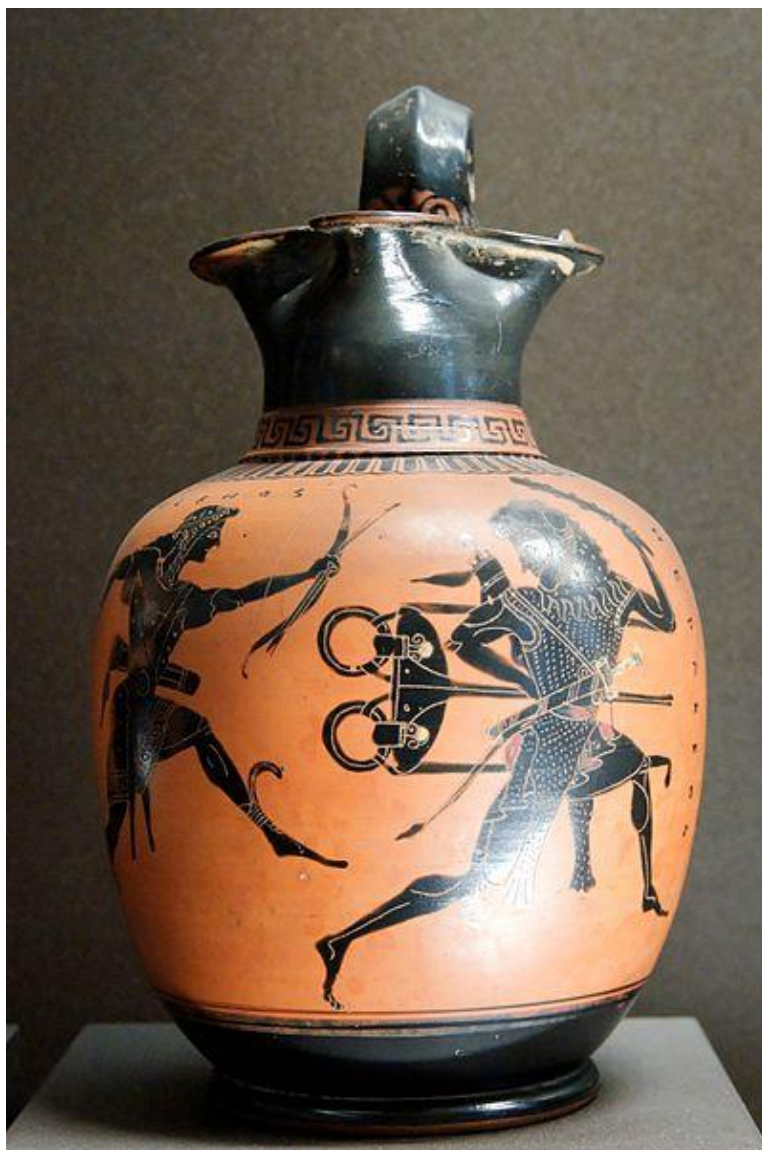
oinochoé - grécka kovová alebo keramická *kanvička* s d'atelinovým vyústením hubice; určená na nalievanie vína do pohára alebo k obetám; *pozri olupé*; *grécka keramika*, *antická keramika*,

Protokorintská oinoché so zvieratami (640-620, Rhodos)

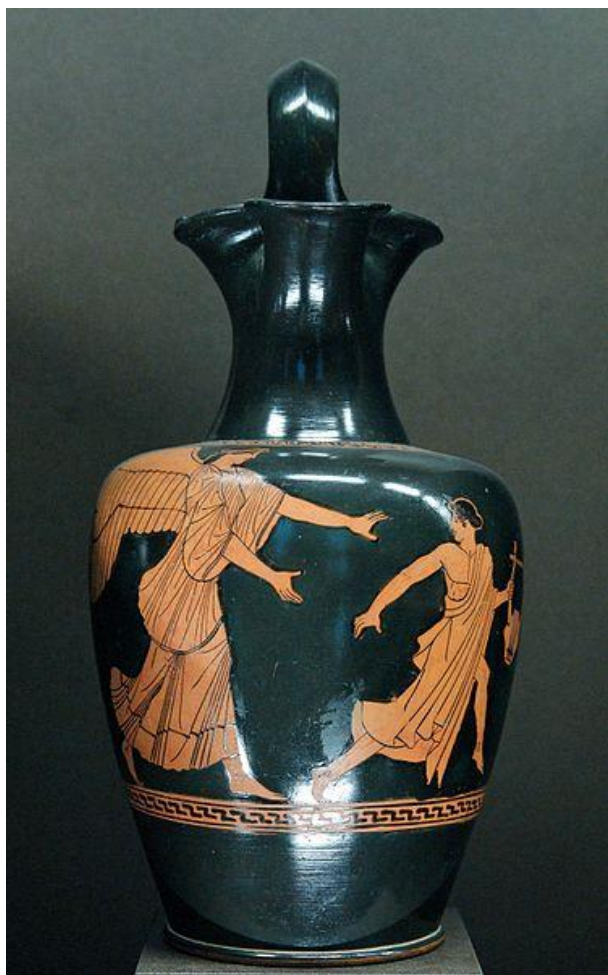
Lévy Oinochoe (protokorintský štýl, 650 pr.Kr.)

Ochinoe s utekajúcim Heraklom (čierno figurová keramika)

Oinoché (orientálne obdobie, korintská čierno figurová keramika, 600-575 pr.Kr.)

Achilles maliar: Eós prenasleduje Tithona (attická červeno figurová oinoche, 470-460 pr.Kr.)

Oioné - v *gréckej mytológii*: nymfa z Troady, dcéra riečneho boha *Kebrena*; na vrchu Ide sa do nej zaľúbil mladý pastier *Paris*, ktorý ju opustil, keď sa dozvedel o tom, že je synom trójskeho kráľa *Priama*; spomenul si na ňu až o veľa rokov neskôr, keď utrpel smrteľné zranenie a v bolestiach ušiel na Idu; zomrel skôr, ako sa mu podarilo ju nájsť; Oioné sa o jeho smrti dozvedela až vtedy, keď horela hranica s jeho telom, a zúfalá do nej skočila; príbeh nespomína *Homér*, až *Ovidius*; v inej verzii spomínanej *Balekom* Oioné odoprela Parisovi uzdravujúci liek; tiež podľa jednej verzie Oioné bola matkou Parisa namiesto *Hekabé* (ktorú uvádza *Homér*)

Oinopión - v *gréckej mytológii* syn boha *Dionýza* a *Ariadny*, otec *Merope*; kráľ, ktorý nechal oslepiť násilníckeho *Orióna*